

V Cicle de poemes comentats

Jacint Verdaguer | Miquel Martí i Pol

A l'alzina del passeig de Gràcia

- Filla de les muntanyes, qui t'ha plantada aquí a la vora d'un passeig i enmig de l'eixamplament de la ciutat? Ben segur que ningú. Ets un record de les antigues boscúries que baixaven del Tibidabo, una borla del seu mantell de setí verd que arribava fins a prop de la mar. La Providència t'ha deixat enmig de la nova Barcelona per recordar-li que fou un prat, com los empresaris de les vies fèrrees deixen un munturull de terra de cada desmunt, com a testimoni de la feinada feta, que diuen als viatgers: «Mirau a on érem i a on som.» 5
- Mes, no t'enyores aquí tota sola? No trobes a faltar les teves germanes que estan lluny d'aquí, a l'altra banda de Collserola o del Montseny, renyides amb aqueixa civilització que et migra, t'escaNyoleix i et deshonra? 10
- No enyores aquelles immenses ramades d'ovelles que davallen mandrosament de la collada, com una congesta que esquitlladissa rossola i camina envers la plana? Elles cercarien la teva ombra emparadora i el teu patriarcal redós, i amb sos bels planyívols te'n donarien lo grans mercès. 15
- No enyores aquells pastors, que semblen fets de la teva fusta, amb los esclops ferrats als peus, amb la barretina al cap i coberts amb la samarra feta de la pell del bestiar de llana que pasturen? Allà tu fores la seva amiga i confidenta; tu els faries de casa, tu series la seva llar. En les llargues i adormidores pluges de l'hivern tu els faries de soplug; i en los temperis de l'estiu los serviries de parallamps i de cabana, mentres ells, acurrats, passarien lo rosari, o de genolls en terra demanarien misericòrdia a l'Altíssim. 20
- Pobra filla de l'afrau, com t'avindràs tu a la tirànica moda ciutadana? Aquí tots los arbres, inclinant lo cap una vegada a l'any al lleyataire, com les ovelles a les estisores del tonedor, se deixen tondre i esporgar dels brots sobrers o no sobrers, per la destrat cruel. Aquí no es permet que un branquilló pugi més que l'altre, ni que 25 30

V Cicle de poemes comentats

Jacint Verdaguer | Miquel Martí i Pol

- un arbre aixequi la cresta del seu cimeral o estenga los braços de ses branques més que l'arbre veí. Aquí no es permet que els arbres tinguin grops o borregues, ni que prenguen males jeies impròpies dels arbres civilitzats del jardí. 35
- I tu, bosquerola com ets, sabràs seguir punt per punt totes aqueixes molestoses etiquetes? I si les sabesses seguir, ja podria amb la teva embardissada cabellera la podadora, que és la pinta de l'esporgador? Arbre muntanyenc, ja sabràs formar entre els arbres de viver? Almogàver indòmit, ja sabràs posar-te de filera amb aqueixa tropa de plàtanos, novella, polida, endiumenjada i fatxendera? 40
- Tots aqueixos atletes de parada han sigut i són encara criats amb biberon, cap d'ells beu com tu la llet i la força de la mamella de la mare terra i tu et resignaràs a abeurar-te, com ells, amb l'aigua d'una *manguera*? La *manguera* que t'hauria de regar a tu és la dels núvols, és la del temporal que trona, udola i llampega baixant dels Pirineus. Quina saba trobaràs tu en aqueix passeig empedreït i arenívol? Ton camp és un altre; ton camp és un vessant de muntanya, a on pugues enfonsar les arrels fins a les entranyes de la terra. Lo regueró que hauries de veure a tos peus és un xaragall cobert d'espessa bardissa; los sients que hi hauries de tenir són los marges herbosos; tos veïns haurien de ser los penyalars i les cingleres. A tu no et convenen pas los aires de la ciutat; respiraries millor a l'aire lliure de l'aubaga. Allí te'n farien, d'afalacs, los tramuntanals de tres dies; te'n dirien, de coses, les llevantades de vuit dies i vuit nits. Allí la tempesta escabellada te bressaria entre sos negres braços, i lo rúfol torb te cantaria la *non-non* com una mare a un noieta de quatre mesos que s'adorm. 45
- Aquí sempre seràs una forastera, una estranya, un arbre de res, mirat de reüll per tots los partidaris de la simetria i de l'uniformisme. Aqueixa costum que tens de guardar les fulles d'un any per l'altre, aquí no és seguida per gairebé ningú. Si vols que t'ho diga clar, això fa pobre. Aquí los arbres menos luxosos, fins los més estalviadors, estrenen un vestit de fulla verda i flamanta a cada primavera, i ells mateixos faran córrer que no tens sinó un trajo per 50
- 60
- 65

V Cicle de poemes comentats

Jacint Verdaguer | Miquel Martí i Pol

presentar-te al públic.

Això de ser jove cent anys, això de no envellir mai, aquí tampoc s'estila entre els arbres. Los del passeig fan com los hòmens que van amunt i avall a la teva ombra, viuen de pressa i corrent i a vint-i-cinc anys són vells i a trenta són decrepits. Tu arribes a la vida ara tot just, i quantes vegades los vegeres canviar en aqueixa via? Quantes los veuràs canviar encara, si et deixen envellir? Mes si creixes gaire, si eixamples gaire ta copa, no et deixaran pas morir de vellor, te faran la corretgeta.

70

Verdaguer, Jacint. « A l'alzina del passeig de Gràcia » dins *Prosa dispersa. Articles periodístics*. A cura de Manuel Llanas Pont. Verdaguer Edicions, Folgueroles, 2024. Pàg. 102-104.